

SVĖDASŲ VARPAS

2021 m. gruodžio mėn.

Nr. 12 (66)

Leidžiamas nuo 2016 m. liepos 1 d.

Tikėjimo kelias – vienija, daro mus stipresniais

Sveikinu visus J. Tumo-Vaižganto krašto gyventojus su Šventomis Kalėdomis ir Naujaisiais metais. Linkiu įsiklausyti Šventosios Dvasios ir veržliai žengti į ateitį, o senųjų patirtyje rasti įkvėpimo teisingiems sprendimams ir naujoms idėjoms. Geros sveikatos ir laimingų 2022 metų!

Paduokime vieni kitiems ranką. Lietuva yra mūsų namai. Užmirškim, kas buvo vakar, išbraukime iš širdžių nuoskaudas, o savo jėgas atiduokime bendram tikslui – dirbti, kovoti, kad mūsų žemiškieji namai būtų šviesesni ir laimingesni.

Didelis mūsų dienų blogis – pamesti moraliniai orientyrai ir kelias į dangaus Tėvo namus. Žiniasklaida apie tai nekalba, nes tai nemadinga. Madinga kalbėti tik apie asmens laisves bei teises: teisę nesiskiepyti, teisę vienalyčiams kurti partnerystę ar net santuoką, teisę

pasikeisti lytį; kokių tik teisių nesugalvoja mūsų dienų žmogus. Kalbos apie nuodėmę ar moralę laikomos atgyvena, net prezidentas niekinamas, kai jis gina santuokos kelių vyro ir moters kuriamą šeimą. Šis moralinis pasimetimas yra labai pavojingas tiek pavieniui žmogui, tiek visuomenei.

Susaistyti neišardoma sakramentinio ryšio sutuoktiniai gyvena meilės, tėvystės, motinystės ir savo, kaip Dievo kuriamojo darbo dalyvių, didžiausio darbo grožiu. Su savo meilės vaisiaus dovana jie prisiima atsakomybę už asmenų augimą bei auklėjimą. Prokreacija tikėjimo kupini vyras ir moteris atsiliepia į pašaukimą būti Dievo bendradarbiais sergant kūrinių ir gausinant žmonių šeimą. Dievas suteikė vyrui ir moteriai pašaukimą mylėti ir jausti atsakomybę už meilę ir šeimą. Todėl meilė yra pagrindinis ir įgimtas kiekvieno žmogaus pašaukimas. Sutuoktinių vyro ir moters meilė laikoma dideliu slėpiniu, išreiškiančiu Kristaus ir Bažnyčios meilę pasaulyje.

Santuoka yra santuokinės meilės sąjunga, visiškas atsidavimas, sąmoningas ir laisvas pasirinkimas, kai vyras ir moteris sudaro paties Dievo numatytą vidinę gyvenimo ir meilės bendriją. Santuokos institucija nėra ir negali būti valdžios primesta institucija, bet Kūrėjo planas, skirtas sutuoktinių gerovei ir vaikų gimdymui bei auklėjimui.

Šiandien daugeliui neramu, kai nuolat kalbama apie netradicinės orientacijos žmonių teises ir mažiausiai kalbama apie vaikų teises. Vaikai turi teisę turėti tėtį ir mamą, ir jie bus labiausiai nuskriausti, jei juos augins ne mama

ir tėtis, bet dvi mamos arba du tėčiai. Todėl labai linkiu politikams daugiau mąstyti apie vaikų teises, nes kokie bus vaikai, tokia bus ir ateities Lietuva, o vaikai bus tokie, kiek turėsime vyro ir moters sukurtų darnių santuokų, kuriose tėvų meilės apsupti auga laimingi vaikai.

Man neramu, kai matau vis labiau peršamą genderistinę ideologiją ir nesuprantančius arba nenorinčius jos žalos suprasti įstatymų leidėjus, politikus ir žurnalistus. Kai šiandien tolimoje Kalifornijoje trys vyrai, sukūrę šeimą, augina vieną vaiką, mums atrodo, kad Lietuvoje taip nebus. Bus, jei mes nebūsime pilietiškai ir neapginsime elementarių žmogaus teisių, išplaukiančių iš pačios žmogaus prigimties.

Man liūdna, kai politikai jaučiasi nepajėgūs priimti įstatymus, pilnai apginančius moterų teises, ir tiesiog vergiškai prašo ratifikuoti Stambulo konvenciją, kad tarsi iš naujo Kremliaus mums būtų nurodinėjama, kaip turime gyventi ir gerbti vieni kitus. Man liūdna, kad neatsiklausus tautos referendumo būdu Partnerystės įstatymu bandoma keisti Konstitucijoje įtvirtintą šeimos sampratą. Žmogaus teisės negali būti kuriamos ant emocijų – meilės ar neapykantos – pamato, nes tuomet galima susikurti fašistinę ar neomarksistinę ideologiją; jų atneštą „laimę“ mes turėjome progos patirti rudosios ir raudonosios okupacijos metais.

Telaimina Viešpats per 2022-uosius metus kiekvieno jūsų gyvenimą!

Kardinolas

Sigitas Tamkevičius

Su Šventomis Kalėdomis ir Naujaisiais metais! Nuoširdžiai dėkoju visiems už kartu nuveiktus darbus. Sėkmė savaime neateina: Supratingumo, Darbštumo, Atkaklumo, Kantrybės, Pagarbos, Meilės lydimi siekėme, kad mūsų svajonės išsipildytų... Stiprios sveikatos, gerumo ir asmeninės laimės visiems Jums ir kiekvienam atskirai linkiu –

Saulius Rasalas Svėdasų seniūnijos seniūnas

Butėnuose pašventinta Bendruomenės seklyčia

Kvapųjį beržą sodina Anykščių r. meras S. Obelevičius (dešinėje), Svėdasų parapijos klebonas kun. R. Simonavičius ir Svėdasų seniūnas S. Rasalas.

Spalio 30-osios vidurdienį pėsti ir važiuoti traukė Butėnų kaimo Bendruomenės namų, vietinių pagarbiai vadinamų gražiu lietuvišku vardu „Seklyčia“, link. Čia visus su šypsenomis veiduose pasitiko bendruomenės pirmininkė Lendrina Meškauskaitė ir seniūnaitė Rima Rimkuvienė. Susirinkta, susiburta ne eiline, bet Bendruomenės seklyčios šventinimo proga. Šį pastatą daugiau kaip penketą metų valdo Butėnų kaimo bendruomenė, teko suremontuoti, sutvarkyti, pritaikyti bendruomenės reikmėms. Prireikė daugybės talkų. Bendruomenės aktyvistams reikėjo turėti nemažai organizacinių gebėjimų suburiant, sutelkiant žmones darbams, ieškant medžiagų remontui, lėšų ir t. t. Dar reikia suremontuoti stogą, tačiau, atrodo ir stogo „reikalai“ bus išspręsti, nes šventėje dalyvavęs verslininkas ir aktyvus bendruomenės narys Petras Baronas prieš renginį apie tai jau kalbėjosi su bendruomenės vadovais.

Gausiai susirinkę Butėnų kaimo gyventojai ir iš toliau atvykę kraštiečiai šalia bendruomenės seklyčios kartu su Svėdasų Šv. Arkangelo Mykolo parapijos klebonu kun. Raimundu Simonavičiumi pasimeldė ir dalyvavo šio pastato šventinimo ceremonijoje. Ta proga butėniškis pasveikino Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius. Meras savo padėkas įteikė verslininkui Petru Baronui, bendruomenės pirmininkei Lendrinai Meškauskaitei ir visai

Butėniškiai ir jų svečiai sustojo nusifotografuoti bendrai nuotraukai. Vytauto Bagdono nuotraukos

Butėnų kaimo bendruomenei, kurios pastangomis senasis pastatas buvo prikeltas naujam gyvenimui. O kadangi rajono meras dar yra ir uolus gamtos bičiulis, augalų puoselėtojas, visoje šalyje garsaus botanikos sodo Traupyje įkūrėjas, jis dovanų atvežė kvapųjį beržą, kurį po iškilmingos dalies pats kartu su kitais šventės dalyviais pasodino Bendruomenės seklyčios priegose. Sveikinimo žodį taręs Svėdasų seniūnijos seniūnas Saulius Rasalas, taip pat įteikė keletą Padėkų: muziejininkui, kraštotyrininkui, Butėnų metraštininkui, knygų autoriui Raimondui Guobiui, Domicelai Augutienei ir „Lietuvos ryto“ fotožurnalistui Vladui Ščiavinskui, kuris jau eilę metų kuria šio krašto foto metraštį. Apie tai, kad Butėnai yra išskirtinė vietovė, pabrėžė buvusi mokytoja Irena Guobienė, pažymėjusi, kad čia gyvena labai draugiški ir vieningi žmonės. Pasak mokytojos, kaimo žmonės puoselėja lietuviškas tradicijas, organizuoja šventes įvairiomis progomis, nepamiršta net savo – „butėniškos“ tarmės... Virginija Murmaitė visiems perdavė linkėjimus nuo savo motinos – ilgametės mokytojos, buvusios bendruomenės aktyvistės Aldonos Murmienės.

Šventinant Bendruomenės seklyčią, buvo pašventintas ir šalia trobos pastatytas dailus kryžius. Butėniškiai džiaugėsi, kad po daugelio metų į kaimą sugrįžo apeiginis laidotuvių kryžius. Tiksliau pasakius, sugrįžo to kryžiaus kopija. Į gimtojo sodžiaus

šventę Virginija Murmaitė net atsivežė labai svarbų dokumentą, bylojantį apie šio apeiginio kryžiaus, lydėjusio į kapines mirusius Butėnų kaimo žmones, likimą. Tai buvo kryžiaus priėmimo aktas, kurį 2002 metų lapkričio 6 dieną pasirašė Lietuvos Nacionalinio muziejaus Etnografijos skyriaus vyresnioji muziejininkė Skaidrė Urbonienė ir mokytoja Aldona Murmienė. Butėniškė mokytoja Muziejui tuomet perdavė jau mirusios Apolonijos Prūsaitės namuose ilgą laiką saugotą laidotuvių kryžių su Nukryžiuotojo skulptūra, o Muziejus įsipareigojo padaryti to kryžiaus kopiją ir sugrąžinti Butėnų kaimui...

Taip rūpestingų žmonių dėka sena ir brangi relikvija buvo išsaugota, išgelbėta nuo sunaikinimo ar sunykimo, atsidūrė vieno iš svarbiausių šalies muziejaus fonduose, o muziejininkai savo pažadą garbingai tęsė ir pagamino kryžiaus kopiją.

Po iškilmių tądien niekas neskubėjo į namus. Juk buvo taip įdomu dar vieniems su kitais ilgiau pabendrauti, pasišnekučiuoti, prie suneštinių vaišių stalo aptarti įvairius klausimus. Ir bendroje nuotraukoje įsiamžinti rūpėjo, ir rajono mero dovaną – ką tik pasodintą kvapųjį berželį apžiūrėti, ir užsukti į Seklyčią, pasižvalgyti norėjosi, kur tiek prakaito kai kurių butėniškių išlieta. Sodiečiai turėjo puikią progą pabendrauti ir savo problemas aptarti su Anykščių rajono ir Svėdasų seniūnijos vadovais.

Vytautas Bagdonas

Paminklas Svėdasų partizanams bus!

1. AUKURAS PARTIZANAMS

Apvali paviljono forma viršuje užbaigiama apžvalgos aikštele. Automobilių stovėjimo aikštelė formuojama ratu. Gyvatvorių juostos ir takeliai veda į ekspozicinį paviljoną ir apžvalgos aikštelę. Žalios plokštumos kyla į viršų su šviesos šuorais – įstiklintomis plokštumomis. Šviesos šuoras pietų pusėje vasaros ir žiemos metu įveda šviesos spindulį į šią gana uždara erdvę, sudalintą į devynias muziejaus ekspozicijos plokštumas. Aukuro kalnelio diametras – 12 metrų, aukštis – 4 metrai. Ekspozicinės 33 m² erdvės

diametras su šviesos štrichais – 6,5 m. Daugiau informacijos galima gauti Svėdasų seniūnijoje.

Vizualinio projekto „Aukuras partizanams“ autoriai: Vidminas Stankevičius ir Dora Kulainienė.

2. LAISVĖS SPINDULYS

Užduotyje nurodyta įamžinimo vieta sukėlė klausimų. Įamžinti partizanus už senųjų kapinių tvoros yra nepagarbu ir urbanistiškai neteisinga. Pasirinktoji vieta yra kalniukas, kuris puikiai tinkamas skulptūriniam akcentui. Esamas kalniukas paliekamas kaip simbolinis kompozicijos elementas, kuris primintų partizanų bunkerį ar požeminę slėptuvę. Kompozicijos pagrindinis fasadas atgręstas į Svėdasų miestelio pusę. Priekinėje sklypo pusėje siūlome išdėlioti 183 lauko riedulius, kurie simbolizuotų 183 žuvusius Svėdasų krašto partizanus. Aukščiausioje akmeninės plokštumos dalyje eksponuojamos žuvusių partizanų pavardės. Parterio formavimui lauko rieduliai galėtų

būti atgabenti iš partizanų žūties vietų. Daugiau informacijos galima gauti Svėdasų seniūnijoje.

Vizualinio projekto „Laisvės spindulys“ autoriai: Justas Jankauskas ir Vytis Obolevičius.

3. LAISVĖS VARTAI

Kūrybinių dirbtuvių grupė po pirminės objekto apžiūros nusprendė pakeisti partizanų atminimo akcento vietą.

Idėja. Supilti pilkapiu formos kalnelį iki 4 m aukščio. „Pilkapis“ iš šiaurinės ir pietinės pusės įpiauamas, suformuojant erdvę lankytojams. Planuojamos pagerbimo erdvės po natūraliai apželdintais kalno stogeliais: šiaurinėje pusėje nuo J. Tumo- Vaižganto gatvės su atramine siena ir 183 partizanų vardais. Pietinėje pusėje atraminė siena su 183 nišomis žvakėms uždegti. Rytinė kalno dalis užbaigiama užapvalintu gelžbetonio suolu. Visą viešą erdvę planuojama apšviesti LED

sistemomis: po suolais ir stogeliais – 183 akcentiniai ir linijiniai LED šviestuvai. Kalnas įrengtas želdinio stogo technologija su apsaugos elementais. Prieigų danga – natūralaus bruco arba skelto akmens grindinys. Atraminės nešančios sienos ir stogeliai – gelžbetonio.

Atminimo plokštės su partizanų vardais – tamsaus metalo. Žvakių sienos su nišomis – gelžbetonio arba granito. Suolas gelžbetonis. Daugiau informacijos galima gauti Svėdasų seniūnijoje. Vizualinio projekto „Laisvės vartai“ autorius Andrius Marma.

Išrinkta nauja Svėdasų bendruomenės pirmininkė

Virginija
Valikonytė

Asociacija „Svėdasų bendruomenė“ spalio 24 d. pakvietė visus bendruomenės narius į visuotinį susirinkimą. Naujai kadencijai bendruomenė aktyviai ir atsakingai rinko naują pirmininką ir du tarybos narius. Svėdasų bendruomenės pirmininke išrinkta Svėdasų seniūnaitijos seniūnaitė Virginija Valikonytė. Atsinaujino ir bendruomenės taryba: darbą bendruomenės taryboje pradeda Vida Putrimienė ir Donatas Tuska.

Asociacijos tarybos pirmininkė *Asta Fjellbirkeland*

Apdovanoti Anykščių rajono verslo žiburiai

Š. m. lapkričio mėn. 11 d. Anykščių kultūros centre vykusiame apdovanojimų vakare „Verslo žiburiai 2021“ buvo įteikti apdovanojimai šiemet ryškiausiai nušvitusiems Anykščių rajono verslininkams. „Už nepriekaištingą veiklą“ buvo apdovanotos 13 įmonių. Taip pat buvo įteikti padėkų raštai „Už ilgametę veiklą“ 40-čiai įmonių, tarp jų ir Svėdasų įmonei UAB „Alauša“, kurios savininkas yra Algimantas Čaplinskas.

„Svėdasų varpo“ inf.

Apdovanojimus įteikė Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius

Rudens keliu žengta su šventiška nuotaika ir linksmybėmis

Spalio 23 d. Anykščių kultūros centro Vaitkūnų skyrius kartu su partneriais – Vaižganto krašto bendruomene ir Vaižgantiečių klubu „Pragiedrulus“ – organizavo Rudens šventę „Aruodai jau pilni – čia viskas širdimi auginta...“ Vaitkūnų kultūros namuose puikavosi kompozicijos iš daržovių, vaisių ir gėlių, kurias sukomponeavo šventės organizatorė Aldona Bagdonienė. Žurnalistas Vytautas Bagdonas vestibulyje eksponavo savo nuotraukų parodą „Tolsta vasaros prisiminimai...“, o Dalia Dagiienė iš Gudonių kaimo – spalvingas nertas pagalvėles. Šventę eilėraščio posmais pradėjo Vaitkūnų skyriaus dramos mėgėjų kolektyvo narė Jūratė Dagtė. Renginio vedėja A. Bagdonienė kartu su Vaižganto krašto bendruomenės pirmininku Pranu Maišeliu pasveikino vaitkūniečius jaunuosius ūkininkus Eglę ir Mantą Baronus, kurie buvo pagerbti rajone per „Obuolinių“ šventę „Už jaunatvišką ryžtą sukurti mėsinės gyvulininkystės keliu bei ypatingą ryšį

su savo didžiais augintiniais“. Simbolinis naujojo derliaus duonos kepalas buvo įteiktas renginyje dalyvavusiam Svėdasų seniūnui Sauliui Rasalui.

Nuotaikingą koncertą susirinkusiems dovanojo Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus meno mėgėjai, vadovaujami Rožės Lapienienės. Prie skambių dainų pritiko Ramunės Lapienytės ir Jovitos Špalovienės skaitomi Vytauto Mačerno eilėraščiai. Daug linksmo juoko sukėlė dviejų „bobelių“ Stasės ir Apolonijos, į kurias „įsikūnijo“ Ramunė Lapienytė ir Jolita Veršlylienė, šmaikštūs plepalai. Grojant kapealai šokio ritme sukosi kone visi salėje buvę.

Nutilus muzikai ir dainoms ilsėtis ilgai irgi neteko, nes Aldona Bagdonienė pradėjo minti mįsles apie žemę, augaliją, derlių, o už teisingiausių atsakymus buvo dalijami prizai, irgi, artimai susiję su laukais, daržais ir sodais...

Vytautas Bagdonas

Prabėgo, prašuoliavo 2021 metai su savo džiaugsmiais ir rūpesčiais! Įvairių problemų, gal būt buvo ir daugiau, tebepuolė nematomas priešas – virusas; nedavė ramybės nekviesti „svečiai“ iš kitų kraštų, bet daugumoje žmonių gyveno beveik normalų gyvenimą: dirbo, mokėsi, džiaugėsi kad ir nedideliais pasiekimais. Artėjančios gražiausios metų šventės Šv. Kalėdos ir Naujieji metai teatneša, tesuteikia viltį, kad viskas virs į geresniąją pusę...

Sveikiname Svėdasiškius su šventėmis ir linkime visokeriopos sėkmės 2022-aisiais metais.

*Kauno Anykštėnų draugijos
Vaižgantiečių klubo vardu:
Gvidas Kazlauskas ir
Valerijonas Senvaitis*

***

Ateina gražus susikaupimo ir praėjusių metų savęs įvertinimo laikas. Būta visko – ir smagių akimirų, ir atradimų, ir nusivylimų. Svėdasiškių draugijos „Alaušas“ vardu siunčiu nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus visiems Svėdasų krašto žmonėms, nesvarbu kur jie begyventų. Visi vienodai mylim šitą kraštą ir norim matyti jį jauką, visų puoselėjamą, kviečiantį čia gyventi arba kuo dažniau lankytis. Lai ateinantys 2022-ieji visiems būna sveikatingi ir viltingi.

*Svėdasiškių draugijos „Alaušas“
pirmininkė
Rita Skaržauskienė*

***

Nuoširdžiai sveikinu Svėdasų seniūnijos gyventojus, straipsnių autorius ir skaitytojus su Šv. Kalėdomis ir Naujaisiais Metais. Linkiu, kad Jūsų namuose nepritrūktų jaukumo, žmogiškosios šilumos, džiaugsmo, ramybės ir dėmesio vienas kitam. Viltingai žvelkime į ateinančius metus, tebūna jie dar sėkmingesni. Stiprios sveikatos ir gerų darbo rezultatų 2022 metais!

„Svėdasų varpo“ vyr. redaktorius
Stasys Gavenavičius

Vyr. redaktorius Stasys Gavenavičius
tel. 8 677 71514

Leidėjas Svėdasų literatų klubas „Sietuva“
kodas 154314137 ISSN 2424-5801

Laikraštis internete: <http://www.svedasai.info/svedasiskiu-draugija--alaušas--/laikrastis--139/lt/>

Redakcinė grupė:

Inga Kilienė tel. 8 687 57137
Liveta Malcevičiūtė, tel. 8 605 00761

Spaustuvė „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, LT-51229 Kaunas
El. paštas: spaustuvė@morkunas.lt

Maketuotojas Rimantas Leitanas